

2018/06 – ZORUNLU BES BİLGİLENDİRME

Zorunlu BES nedir?

Bireysel Emeklilik Sistemi ilk olarak 2001 yılında çıkarılan 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile uygulanmaya başlamıştı. Daha önceki yıllarda çeşitli özel sigorta şirketleri “hayat sigortası” adı altında “bireysel emeklilik” benzeri uygulamalar yapıyordu. Ancak 4632 sayılı yasa ile birlikte bireysel emeklilik yasal bir zemine kavuştu ve kurumsal hale geldi.

Zorunlu BES yeni bir sistem değil. Sistemin özünü 2001 yılından bu yana uygulanan 4632 sayılı yasa oluşturuyor. Yapılan değişiklikle sisteme gönüllü giriş, kesinti oranları, yaş ve statü gibi birçok ölçüt değiştirildi.

Bireysel katkılara dayalı fon ilkesine göre işleyen BES’e 18 yaşın üzerinde fiil ehliyetine sahip her birey gönüllü olarak ve kendilerinin serbestçe belirleyeceği katkı oranına göre katılmaktaydı. Zorunlu BES ile sistem bağımlı çalışanlar için zorunlu hale getirildi.

Bireysel Emeklilik Sistemi’nde (BES) köklü değişiklikler yapan zorunlu BES uygulaması 6740 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kademeli olarak 1000 ve üzeri işçi çalıştıran işverenler için 1 Ocak 2017’de yürürlüğe girdi.

999 ve altı işçi çalıştıran işyerleri ise aşağıdaki kademelerde zorunlu bireysel emeklilik sistemine dahil olacak:

- Çalışan sayısı 250 ve üzerinde ancak 1000’den az olan işverene bağlı olarak çalışanlar 01.04.2017 tarihinden itibaren,
- Çalışan sayısı 100 ve üzerinde ancak 250’den az olan işverene bağlı olarak çalışanlar 01.07.2017 tarihinden itibaren,
- Çalışan sayısı 50 ve üzerinde ancak 100’den az olan işverene bağlı olarak çalışanlar 01.01.2018 tarihinden itibaren,
- **Çalışan sayısı 10 ve üzerinde ancak 50’den az olan işverene bağlı olarak çalışanlar 01.07.2018 tarihinden itibaren,**

- Çalışan sayısı 5 ve üzerinde ancak 10'dan az olan işverene bağlı olarak çalışanlar 01.01.2019 tarihinden itibaren,

- **Kimler Zorunlu BES'e tabi?**

Zorunlu bireysel emeklilik sistemine 29.05.2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 28. Maddesi kapsamında olup 45 yaşını doldurmamış olanlar ile, 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4. Maddesinin (a) ve (c) bentlerine göre çalışanlar, işverenin belirlediği bir emeklilik sözleşmesi dahilinde zorunlu emeklilik planına dahil ediliyor. Bu kapsamda, zorunlu BES uygulaması sadece 45 yaş üstündeki Türk vatandaşları ile Türk vatandaşlığından çıkma izni almış olmakla birlikte Türkiye'de çalışmakta olanlardan bir hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren yanında çalışanlar için geçerli. Türkiye'de çalışan yabancılar bu yasanın kapsamına girmiyor.

- **Çalışanlar tarafından başvuru yapılması gerekiyor mu?**

Hayır. Yukarıda belirtilen tarihler arasında zorunlu bireysel emeklilik sistemine dahil olan işyerlerinde çalışmaya başlayan çalışan, hizmet akdinin yürürlüğe girmesiyle birlikte kendiliğinden emeklilik planına dahil edilecektir.

- **Ne kadar kesinti yapılacak?**

Çalışanların katkı payları, çalıştıkları aya ait prime esas kazancın %3'ü oranında hesaplanacak. Zorunlu BES'te ayrıca işveren katkı payı bulunmuyor.

Bu kapsamda çalışanların prime esas kazançları üzerinden kesilen bireysel emeklilik prim tutarları, çalışanın ücretinin ödeme gününü takip eden iş günü işveren tarafından emeklilik şirketine aktarılacak.

Bakanlar Kurulu %3 oranını iki katına kadar artırmaya, yüzde 1'e kadar azaltmaya veya katkı payına maktu limit getirmeye yetkili. Dolayısıyla gelecekte bu oran değiştirilebilecek.

2018 yılı için prime esas kazanç alt sınırı 2.029,50 lira (asgari ücret) üst sınırı ise 15.221,40 lira olarak uygulanıyor. Bu doğrultuda asgari kesinti tutarı, asgari ücretli çalışanlar için aylık 61 lira (2.029,50 x %3) olacak. Kesinti tutarı en fazla 457 TL (15.221,40 * %3) olabilir. Çünkü, 20 bin lira ücret alan çalışan için dahi prim üst sınırı 15.221,40 TL olmaktadır.

- **Daha yüksek katkı payı kesilmesi talep edilebilir mi?**

Evet. Çalışan, otomatik katılımına ilişkin emeklilik sözleşmesinde belirlenen tutardan daha yüksek bir tutarda kesinti yapılmasını işverenden talep edebilecektir.

- **Ya kesinti yapılmazsa?**

Zorunlu bireysel emeklilik sisteminde sorumluluk işverene aittir. İşverenlerin primleri eksik, hatalı hesaplamaları ya da ödeme günü geciktirilerek emeklilik şirketine primi aktarmaları durumunda çalışanın uğrayacağı parasal kayıptan işverenler sorumludur.

Ayrıca, yükümlülüklerine uymaması durumunda işverene her bir ihlal için yüz lira idari para cezası uygulanacak.

- **Zorunlu BES Zorunlu mu?**

Çalışan, zorunlu bireysel emeklilik sistemine dahil olduğunu bildirildiği tarihi takip eden iki ay içinde sözleşmeden cayabilir. Bu konudaki iradesini emeklilik şirketine yazılı olarak bildirmesi gerekmektedir.

Cayma halinde, ödenen katkı payları varsa yatırım gelirleri ile birlikte 10 iş günü içinde çalışana iade edilir.

- **Zaten BES'im var, Zorunlu BES kapsamında mıyım?**

Hali hazırda bireysel emekliliği olanlar da otomatik olarak sisteme girecek. İsteyen ikisini birden devam ettirir, isteyen Zorunlu BES'den cayma hakkını kullanarak ayrılır. Dikkat! Mevcut BES iptal edilirse geçmişe yönelik haklarınız kaybedilir.

- **Devlet katkısı ne kadar?**

Çalışan, %25 devlet katkısından yararlanacak. Bunun yanında çalışan cayma hakkını kullanmaması durumunda, sisteme girişte bir defaya mahsus olmak üzere 1.000-TL tutarında ek devlet katkısı da sağlanacak.

Dikkat herkese %25 devlet katkısı yok!

İlk 3 yılda sistemden ayrılanlara hiç devlet katkısı verilmeyecek.

Devlet katkısı hak ediş oranı 3-6 yıl için yüzde 15, 6-10 yıl için yüzde 35, 10 yılını dolduranlar için yüzde 60, sistemde en az 10 yıl bulunan ve 56 yaşını tamamlayan çalışanlar için yüzde 100 olacak.

Sistemde kalma süresi	%25 Devlet Katkısından Yaralanma Oranı
0-3 yıl	0
3-6 yıl	%15
6-10 yıl	%35
10 yıldan fazla	%60
10 yıldan fazla kalma + 56 yaşı tamamlama	%100

İlave olarak, çalışanın emeklilik hakkını kullanması durumunda, hesabında bulunan birikimi en az 10 yıllık, yıllık gelir sigortası sözleşmesi kapsamında almayı tercih eden çalışana, birikiminin % 5'i karşılığında ek devlet katkısı ödemesi yapılacaktır.

- **Emeklilik şirketi nasıl seçilecek?**

İşverenler, otomatik katılım için Hazine Müsteşarlığı tarafından yetkilendirilmiş en az bir emeklilik şirketi ile emeklilik sözleşmesi imzalamak zorundadır. İşverenlerin, sözleşme imzalayacağı şirketin sağladığı avantajları göz önünde bulundurması gerekmektedir.

İşverenlerin, emeklilik sözleşmesi imzalayabileceği şirketlerin listesine www.egm.org.tr adresinden ulaşabilir.

Zorunlu BES'e dahil olanlardan fon işletim gideri kesintisi dışında bir kesinti yapılmayacaktır. Kesinti tutarı tercih edilen fon tipine göre değişecektir.

Ayrıca işverenler, katkı paylarının yönlendirileceği fonlara ilişkin olarak çalışanların "faiz içeren" veya "faiz içermeyen" şeklindeki tercihlerini de almak, tercihte bulunmayanlar adına tercihte bulunmak, çalışan bilgilerini şirkete göndermek ve çalışanın sözleşmesi ile ilgili olabilecek taleplerini de emeklilik şirketine iletmekle de yükümlüdür.

• **Faaliyet Gösteren Emeklilik Şirketleri Hangileridir?**

1. Aegon Hayat ve Emeklilik A.Ş.
2. Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.
3. Allianz Yaşam ve Emeklilik A.Ş.
4. Anadolu Hayat Emeklilik A.Ş.****
5. Asya Emeklilik ve Hayat A.Ş.
6. Avivasa Emeklilik ve Hayat A.Ş.
7. Axa Hayat Ve Emeklilik A.Ş.
8. Bnp Paribas Cardif Emeklilik
9. Cigna Finans Emeklilik ve Hayat A.Ş.
10. Ergo Emeklilik Ve Hayat A.Ş.
11. Fiba Emeklilik ve Hayat A.Ş.
12. Garanti Emeklilik ve Hayat A.Ş.
13. Groupama Emeklilik A.Ş.
14. Halk Hayat ve Emeklilik A.Ş.
15. Katılım Emeklilik
16. Metlife Emeklilik ve Hayat A.Ş.
17. NN Hayat Emeklilik ****
18. Vakıf Emeklilik A.Ş.
19. Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş.

**** Kullanmış olduğumuz Bordro programı ile uyumludur.

Saygılarımızla,

Mizan Finansal Danışmanlık ve Müşavirlik A.Ş.

Sirkülerlerimizde yer alan bilgiler belli bir konunun veya konuların çok geniş kapsamlı bir şekilde ele alınmasından ziyade genel çerçevede bilgi vermek ve yorum yapmak amacını taşımaktadır. Bu sirkülerler ile amacımız muhasebe, vergi, yatırım, danışmanlık alanlarında veya diğer türlü profesyonel bağlamda tavsiye veya hizmet sunmak değildir. Bilgileri kişisel finansal veya ticari kararlarınızda yegane dayanak olarak kullanmaktan ziyade, konusuna hakim profesyonel bir danışmana başvurmanız tavsiye edilir. Bu sirkülerler ve içeriğindeki bilgiler, oldukları şekliyle sunulmaktadır; " Mizan Finansal Danışmanlık ve Müşavirlik A.Ş." bunlarla ilgili sarih veya zımni bir beyan ve garantide bulunmamaktadır. " Mizan Finansal Danışmanlık ve Müşavirlik A.Ş." söz konusu sirkülerlerin ve içeriğindeki bilgilerin hata içermediğine veya belirli performans ve kalite kriterlerini karşıladığına dair bir güvence vermemektedir. Sirkülerleri ve içeriğindeki bilgileri kullanımınız sonucunda ortaya çıkabilecek her türlü risk tarafınıza aittir ve bu从小 kullanımdan kaynaklanan her türlü zarara dair risk ve sorumluluk tamamen tarafınızca üstlenilmektedir. " Mizan Finansal Danışmanlık ve Müşavirlik A.Ş." söz konusu从小 kullanımdan dolayı, (ihmkarlık kaynaklı olanlar da dahil olmak üzere) sözleşmesi bir dava, kanun veya haksız fiilden doğan her türlü özel, dolaylı veya arızı zararlardan ve cezai tazminattan dolayı sorumlu tutulamaz.